

Előfizetési árak helyben és vidéken:
 Egy évre - - - - - 12 korona
 Félévre - - - - - 6 korona
 Negyedévre - - - - - 3 korona
 Egyes szám ára - - - 12 fillér.
 Megjelenik vasárnap és csütörtök
 reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =

január 17. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
 ahová a lap szellemi és anyagi részét
 illető közlemények intézendők.
 Ilyen közleményeket és megkeresé-
 seket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A városatyák.

Ujvidék, január 16.

Tegnap ült először össze az ujonnan megalakult városi törvényhatósági bizottság. És aki érdeklődik a város ügyei iránt, mindenesetre örömmel tapasztalhatja, hogy ezekben a friss és felfrissített erőkben csak úgy tombol az ambíció: érvényesíteni a polgárság befolyását a város ügyeinek intézésében és ellenőrizni a tanács intézkedéseit és javaslatait azoknak nevében, akik őket, mint a polgári becsület és tisztesség képviselőit a torony alá küldték.

És itt álljunk meg egy szóra. A polgári becsület és tisztesség képviselőit említjük. Komolyan vesszük e szavakat. Mert ha valaha, úgy az előttünk álló hat évben oly férfiakra van szükségünk, kik minden önző érdeket félretelve, minden összeköttetést megszakítva, a városi tanácssteremben csak mint a polgárok tisztességes képviselői működnek. Ha ebben a hat évben elrontunk valamit, évtizedek alatt sem javítható ki. A szó szoros értelmében fundamentumait rakjuk le egy ujjáépítendő nagy kereskedelmi városnak; és ha ennek a városnak alapjait úgy építjük

meg, hogy ottan klikk érvényesüljön, hogy ottan a sógor, a testvér, a koma érdekei érvényesüljenek mindenekelőtt és azután a városé, vagy pedig a város általa szenvedhet is: az erkölcsök oly aberrációja mutatkoznék, mely kizárja Ujvidék városa igaz érdekeinek istapolását.

Távol áll tőlünk a szándék, hogy a városatyák között bárkit is azzal a súlyos váddal illessünk, hogy törvényhatósági bizottsági tagságát egyéni célok elérésére használja fel. Eszünk ágában sincs meggyanusítani bárkit is, mintha valamelyikük is annak a révén, hogy a polgárság bizalmából helyet foglal a törvényhatóságban, apró játékokat folytatna. De ne feledkezzenek meg a t. bizottság tag urak, hogy vannak olyan körülmények is, melyeket okvetlen tekintetbe kell venni, hogy a gyanu fel ne üsse magát és moeskot ne ejtsen — arra az állásra, melyet a polgárság részéről kitüntetésnek kell venni.

Ne feledkezzenek meg a városatyák, hogy Ujvidék még sokkal kisebb, sem hogy az egyes konnexusokat észre ne lehessen venni.

Sokkal kisebb, sem hogy az egyes üzletérdekek szoros egybefüggését meg ne lehessen látni. Sokkal primitívebbek ebben a tekintetben nálunk a társadal-

mi viszonyok és sokkal inkább széjjeltagozottak, nehogy észre ne lehessen venni: hol bujik ki a szög a zsákból.

A törvény ugyan csak azt mondja, hogy a törvényhatósági bizottsági tagnak nem szabad szavaznia és tanácskoznia oly ügy felett, mely őt személyesen érdekli. De ne feledjük el a bizottsági tag urak, hogy vannak ennél sokkal erősebb és magasabb erkölcsi törvények, melyekről egy ilyen erkölcsi testületnek megfélekednie nem szabad. Mert erkölcsi törvényeknek élni és uralkodniok kell, hogy meg ne dőljön hitünk és reménységünk: a város törvényhatóságában olyan férfiak ülnek, kikre nyugodt lélekkel bizhatjuk azoknak a feladatoknak teljesítését, miket a törvény reájuk biz.

Ismételten hangsúlyozzuk: nem akar ez gyanúsítás lenni. Csak figyelmeztetés. És azért most jelezzük: mihelyt olyan szimptomákat látunk, melyek megdöntենek a mi tisztességes hitünket: leszögezzük és pellengérré állítjuk azokat, akik itt Ujvidéken törvényhatósági bizottsági tagságukat vagyonszerzésre használják fel.

Mert ebben a törvényhatóságban csak tiszta erkölcsök fognak uralkodni.

TÁRCA.

Utban Brüsszel felé.

A „Határőr” részére írta: Teleki Arvéd gróf.

Különböző irányokból érkezvén Bécsbe, a Westbahnhof csarnokában találkoztam a brüsszeli interparlamentáris ülésre kiküldött másik magyar kiküldöttel.

A Frankfurt felé este 8:30-kor induló gyorsvonat hálókocsijában bő időnk volt a jan. elseje óta támadt politikai gondolatainkat kicserélni, a mi után nyugalomra térünk, hogy az utba eső Nürnberg város nevezetességeinek megtekintésére új erőt merítsünk. Reggel 6-kor már talpon kellett lennünk, hogy a ködbe burkolt tornyos város elől el ne ragadjon a gyorsvonat. — A pályaudvari hordár, ki abban különbözik előnyösen budapesti kollégájától, hogy az indóházon kívül eső munkára is vállalkozik, a pár lépésnyire levő Würtemberg Hof nevű monumentális szállodába átvitte holminkat, mi pedig reggeli sétára indultunk a városba. 1/28 órákor, képviselői körökben szokatlanul korai időben, csodálkozva láttuk a telt járdákat, hol gyors lépésekben igyekeztek a város külső részeiből a templomok felé. Különösen feltűntek a természetes úde arcszínű fiatal leányok, kik nem jobbra-balra nézegetve sétáltak, hanem nyilegyenes pályán, merev testtartással, 5/4 rófös lépésekkel, karjaikat szabályosan katonásan lóbálva, törtettek céltudatosan előre.

Az otthon élő magyar ember Nürnbergről többnyire annyit tud, hogy ott találták fel azt a tölesért, a melynek segítségével az, a kinek fejében nincs meg a szükséges töltelék, gyors műveletben megszerzetheti.

Mint utazó magyar ember ezenkívül azt is tudtam, más alkalommal is utazván át a város pályaudvarán, hogy kitűnő mézeskalácsot lehet ottan kapni. No de mi erre nem szorultunk, mert a Köstlin gyár Győr, meg a tordai és székesföldi mézespogácsa sütők hasonlót is, meg jobbat is készítenek bőven s a mi fő, sokkal olcsóbban.

Azok, a kik odabaza Magyarországon utaznak, t. i. az „utazók” még arról is tudnak, hogy mi a norjbergi áru, látjuk mi ezt boltok tábláin is felírva. Ezekkel az ismert dolgokkal tehát nem foglalkozom, hanem egynehány specialitást igyekszem alábbiakban leírni.

— A monumentális pályaudvartól befelé haladva a városba, igazolva láttam egy külföldön sokat utazott barátom lelkesült szavait, ki Nürnbergben már kétszer megfordult, egyszer 1 órát, máskor másfél órát töltvén a város falai között. Szerinte Nürnberg az a német város, a mely nekünk is példányképpül szolgálhat arra nézve, hogy miképp kell fokozatosan haladni, megőrizve azonban a régi tradíciókat és a multak emlékműveit.

Tényleg, mindjárt a külső részeken mindenütt nagy bástyákat, tornyokat és várfalakat találunk és a régi városkapuk helyén nyitott széles tereket ma is kapunak nevezik, noha ilyen a legfondosabb vizsgálattal sem lehet

felfedezni. A Königstrassen befelé haladva, felváltva találunk ósrégi keskeny magas házakat, külsőleg látható gerendabetétekkel és hegyes fedelékkel, valamint mostan épült szilárd kőpalotákat, melyek stilusa bámulaosan alkalmazkodik a középkor maradványaihoz. A magában a mult és a jelen békés egyetértésben ölelkeznek, a földszinten tekintet nélkül a felső régiókra, egyik nagy tüköruvegtábla a másik mellett, a járókelők százainak, ezreinek kötik le figyelmét izlésesen elrendezett ruházati, házfelszerelési és diszműipari árukkal. Tehát a multak megbecsülése mellett is, lehet a jelenben a legnagyobb ipari- és kereskedelmi tevékenységet kifejteni. Minden áru csinos kivitelezésű és olcsó árúval tűnik ki, de hogy milyen a tartóssága, ezt már csak huzamosabb használat után lehetne megállapítani. Vándorlásom a mai gyakorlatias világ köréből megint a középkor művészi szelleme által ihletett világba vezet vissza.

A Pegnitz folyócska fölött a velencei Ponte del Rialto mintájára emelt Fleischbrücke nevű hidon a templomok negyedébe érkezünk. Tovább a Ponte dei sospiri mintáját találjuk, mely két épület emeleti részeit köti össze az utca fölött. A Frauenkirche nagy toronnyelküllű, sok apró, művésziesen fehér kőből faragott, de az idő vasfoga és az utóbbi évtizedekben hatalmasan fejlődött gyáripár kőszénfűstje által feketére festett filigrán oszlopocskákkal a milánói dómra hasonlít.

Ezen emlékek Nürnbergnek az ujkor elején legjobban virágzó kereskedői korára em-

MENNYASSZONYI KELENGYE

sztükségleténél sziveskedjék **KRON KÁROLY FIA céghez UJVIDÉKEN** fordulni, ahol minták és költségelőirányzatok szives rendelkezésére állanak.

A torony alatt.

Az új városatyák, a szüzek napja volt a pénteki, mikor Ujvidék törvényhatósági bizottsága délután 4 órakor a városház nagytermében rendes januári közgyűlését megtartotta. Az új városatyák ülésének mondjuk, mert ők domináltak itt. És megvalljuk: ez az ő premiérjük a teljes siker jegyében folyt le. Ha néha túl is csaptak a tárgyilagosság hangján egyes hullámok, ha [néha-néha rendreutasításban is volt némelyiknek része, sőt ha már — *horribile dictu* — szómegevonás is történt: voltak olyan viták is, melyeket egész nyugodt lélekkel megirigyelhetett volna tőlünk a — magyar képviselőház.

A közgyűlésen *Balla Aladár* főispán elnökölt, aki négy órakor vonult be a tanács tagjaival. Szívélyes hangon üdvözölte a bizottságot és jelezte, hogy a tárgysorozat összeállítása után id. *Jóhárt János* indítványt adott be a tisztviselők lakbérmemorandumának pártfogó felterjesztése iránt.

Már a tárgysorozat második pontjánál élénk vita támadt a mérlegelésről és helypénzszedésről szóló szabályrendelet elfogadása miatt. *Ludwig József* — az új városatyák között az első, ki babérlevelet szakitott magának — a termelők védelmére kelt. Ebből azután csetepaté támadt ugyannyira, hogy szinte úgy látszott ez a szabályrendelet, melynek létesítése mellett a városi közgyűlés már 7-8-szor megnyilatkozott, megint nem jön létre. *Profuma Béla* alpolgármester és *Marczkovich Imre* felvilágosításai, valamint az elnök

lekeztetnek, a melyben a város patricius polgárai voltak Európa északi részei és Olaszország között a kereskedelem leghathatósabb közvetői. Számos utazásuk alkalmával figyelmüket megkapták Északolaszország városainak építészeti műremekei és saját, kissé egyhangu otthonukat ilyenformákkal akarták díszíteni és vidítani. Vidító eszközül szolgált részükre a Frauenkirche felső részén alkalmazott cifra művű óra, a melynek lapja alatt a német császár kőből faragott, trónon ülő alakja körül félkörben halad el a 7 választófedelem, majdnem életnagyságu 7 szobra, minden alkalommal a császár felé fordulva tiszteletük jeléül. A nép, mely a történelemmel nem igen szokott törődni, „Männleinlaufen“ néven ismeri ezen látványosságot és a városban időző idegeneken kívül tekintélyes számmal gyűl minden déli harangszóra össze a piacon levő Neptunkut és Schöner Brunnen között levő zöldség és virágárus asszonyok által még szabadon hagyott helyre, hogy az uralkodó iránt már is érzett tiszteletében megerősödjék, látva, hogy a fejedelmek is tisztességtudóan köszönnek a császárnak.

Bemenve a kívül olasz, belül pedig német reneszánsz stílusban épült hatalmas városházába, szavahihető forrásból, a külsőségek látszatára épített feltövest hatalmas cáfolat követte.

Nürnbergnek 6 képviselője közül 5 szocialista és 1 szabadelvű (freisinnig), ezek a müncheni bajor Landtagba ülnek és bizonyos mértékben korlátozott választói jog alapján vannak megválasztva. A német birodalmi gyű-

megnyugtatósa után némi változtatással elfogadták.

Már lapunk múlt számában is ismertettük azt a szép felhívást, melyet a főispán intézett a tanáchoz a délolaszországi földrengés által sújtottak felsegélyezésére. A tanács és gazdasági bizottság 500 koronát javasolt megszavazni, amit a közgyűlés el is fogadott. Részvételének kifejezésére a budapesti olasz kir. főkonzulátust keresi meg.

A jéggyárat 164 koronaért egy esztendőre özvegy Freud Izidornének adták bérbe.

Nagy és élénk vita támadt a jövedéki hivatalnak a közgyűlés elé terjesztett működési jelentése felett. Három esztendővel nagy botrányok közepette úgy határozott a közgyűlés, hogy házi kezelésbe veszi a javadalmi hivatalt. Indította pedig erre az elhatározásra az a hit, hogy házi kezelésben többet szereznek majd, mint a bérleti rendszer mellett. A tanács most azt javasolja, hogy még a következő évben tartsák meg házi kezelésben és majd csak azután döntsenek afelett: minő rendszert kövessenek. A vitához elsőnek *Lusztig Nándor* dr. szólott, ki igen alapos és tárgyilagos beszédben tárgyalta érdekesen ezt a kérdést. Szerinte a főszámvevő kimutatása igen optimisztikus és kedvező eredményt csak azért tud kimutatni, mert alapul olyan bérösszeget vett, melynél nagyobbab köztudomás szerint igen könnyen el lehetett volna érni.

A Königstädter cég annak idején 310.000 koronát ajánlott; házi kezelésben tavaly bevettek 347.000 koronát, ha ebből levonjuk azt a többletet, melyet az ujonnan behozott helypénzzel és a Duna rakpart kibérlelésével szereztünk, ha levonjuk továbbá a természetes

lésbe az általános választói jog alapján bevasztott 4 képviselő mind szocialista.

A városi közgyűlés 60 tagja közül 10 szocialista. 3 évenként 20 tagot választanak, a legutóbbi választásnál 20 közül 10 szocialistát választottak, újabb 6 év múlva már a szocialisták lesznek többségben. A tanácsnak 20 tagja közül ma 2 tagja szocialista, 6 év múlva esetleg mind az lehet, ha a közgyűlésen többségre jutnak a szocialisták.

Igy néz ki a politikai helyzet az általános titkos, egyenlő választójog uralma alatt.

A mi a felekezeti kérdést illeti, a 300.000 lelket számláló városban dominálnak a katolikusok, körülbelül felét tevéen ki a lakosságának, a lutheránusok 1/4-ét, az izraeliták is kb. 1/4-ét. A régi patriciusok kezében volt kereskedelmet és ipart ma tulnyomó részben a zsidók őrlik és a pénzforgalom egészen az ő kezükben van.

A város külső kinézéséből ítélve tehát belső fejlődésére vonatkozó következtetéssel a legnagyobb tévedésbe eshetünk; a réginek megtartása takarékos szellemre vall, az újnak a régihez hasonlóan való hozzáillesztése építészeti helyes izlésről tanuskodik, de mindez semmit sem bizonyít a tradíciók kultuszáról a közélet terén, mert hiszen a most nagyban kiterjeszkedő szocializmusnak még annyi kegyelme sincs a multak iránt, mint a zsidóknak, hiszen a szocializmus alig néhány évtizedes multa tud visszapillantani.

A gyakorlati élet terén tehát a multak emlékének alig találtak nyomait. Annál többet és érdekesebbet azonban a kolostorból és több

fejlődés által nyert szaporodást, összesen 2000 korona nyereséget tudtak felmutatni. De hát köztudomásu, hogy ezen cég 340.000 koronát, illetőleg 350.000 koronát lett volna hajlandó adni és így az eredmény egyáltalán nem mondható kedvezőnek. Indítványozza, hogy a tanács utasítsa, miszerint a legközelebbi közgyűlésen tegyen konkrét indítványt, házi kezelésben kívánja-e továbbá is a javadalmi hivatalt kezelni, illetőleg bérleti rendszer mellé kíván visszatérni. Dr. Kubinyi, Ámon dr., Kassovitz dr. felszólalása után a tanács indítványok elfogadtatnak. Nagyobb vitátjeszítgatott hangulatot teremtett *Mayer József* azon indítványa, hogy a javadalmi hivatal tisztviselőinek jutalomdíj adassék. Többféle indítványt terjesztettek elő, végül a tanácsnak elhatározására bízták.

Óriási kavardást és vitát teremtett id. *Jóhárt János* indítványa, melyben a tisztviselőnek lakbérosztály emelési memorandumának pártfogó felterjesztését ajánlja. *Lusztig Nándor* dr. volt az első szónok, ki erős szavakban támadta azt a tendenciózus jelentést, melynek alapján a sérelmes miniszteriumi rendelkezés történt. Adatokkal bizonyította, hogy ha Zombor harmadik lakbérosztályba került, akkor Ujvidék a másodikat érdemli meg és első csak azért nem kérhet, mert abban csak Budapest van, pedig Ujvidéken drágábbak a lakások, mint Budapesten. Szívvel lélekkel támogatja az indítványt, azt elfogadja.

Königstädter Ottó dr. markáns felszólalásában kijelenti, hogy a sérelmes lakbérosztályozást a város közönsége nem érdemelte meg a nemzeti kormánytól, mert ez mostohaság azzal a közönséggel és azokkal a derék tisztviselőkkel szemben, akik a nemzeti ellenállás

más mellé levő lakházból átalakított hatalmas Germania muzeumban.

Itt a prehisztorikus leletektől egészen a mai napig minden, a mi a városra vonatkozással bír, megvan. Legszámosabb természetesen a város fénykorára: a középkor utolsó részére és az ujkor elejére vonatkozó számtalan szépen rendezett fegyverzet, ruházat és iparra vonatkozó érdekes tárgy. Van még itten egy bold. Rudolf trónörökösünk által a városnak ajándékozott festett üvegkollekcio is, mely a monarchia sok tartományának fantasztikusan kicifrázott címerét tünteti fel, melyek mellett a festő fantáziája mégis legnagyobbat a magyar címernél engedett meg magának, a melynek tetejéből egy csőrőben patkót tartó struccmadár feje és nyaka emelkedik ki.

Nürnberg furcsaságaihoz tartozik még a libapiacon álló 2 láb magas „Gänsemünchen“ bronzból került szobra, a „Tugendbrunnen“ nevű közkut, mely 8 bronzbaöntött női alakból áll, a melyek mellől folyik a víz; a városház óriás termében álló évvel oroszlán, melyet a Nürnbergben a 30 éves háború idejében átvonuló Gusztáv Adolf svéd király tiszteletére állítottak fel és a melynek egyik orlyukából fehér, másiktól vörös bor lövell ki 3 óran keresztül nagy ünnepeken.

Továbbá az 1400 óta folyton a Mórisc kápolna mellé épített kis lebuja előtt csüngő „Bratwurstglöcklein“ nevű kis harang, a melylyel a vig csizmadiaköltőt és egész bohém társaságát hívni szokták, mikor az apró izletes kolbászok sóskáposztával elköltésre készen álltak. Ezeket faszén tűzön sütik, da,

idején a hazafiság oly fényes bizonyosságait adták. Támadja a város intézőköreit, amiért nem törekedtek ezt a sérelmes intézkedést megakadályozni. Elfogadja Jójárt indítványát.

Balla főispán, mindenekelőtt, mint egykint intéző, kéri Königstädtert, hogy ne csak most támogassa az indítványokat, hanem akkor is, mikor a nemzet alkotmányos küzdelembe kezd. A támadásokat visszautasítja, mert sem a kormány, sem a „város intézői“, közöttük ő maga sem gondolhattak arra, hogy téves adatokat terjesztenek fel. Különbösen is senkisémet jelentette nála, hogy a pénzügyi közeg mikor és milyen munkát végez. Különbösen is a város lakbérdrágasága köztudatban él és így arról az eljáró pénzügyi közegeknél is tudomással kellett volna bírnia. *Mics* Branko dr. elfogadta az indítványt azon hozzátevéssel, hogy Ujvidék törvényhatósága kérje meg a miniszteriumot, indítson fegyelmet azon pénzügyi közegek ellen, kik jobb tudásuk és meggyőződésük ellenére oly adatokat terjesztettek fel, amelyekből a tényleges helyzet igazi képét a kormány magának meg nem szerezte. Mindkét indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Hosszu és magas nívón álló vita indult meg a görög katolikus hitközség kérvénye alkalmából. Ezek 4000 koronát kérnek a városból iskolaépítés céljára. *Amon, Königstädler, Kubinyi, Tomics* ismételt felszólalása után megszavazták azzal a kikötéssel, hogy 10 éven belül iskolasegélyre többet meg nem szavaznak.

A kórházban elkülönített ápolói lakot építenek. Mezey Kálmánnak 500 korona segélyt szavaztak meg. Aszfaltburkolatra kiírták a pályázatot. A nagyréteg 6 évre adják bérbe 30000 korona vadium mellett azzal, hogy 6 év lejártá után csakis parcellázva kiszagadnak juttatják.

Königstädter Ottó interpellálta meg a polgármestert egy városi szolgának elbocsátása miatt. A polgármester választát a közgyűlés tudomásul vette. Königstädter Ottó nem akarta tudomásul venni, de időközben szövegnyomásban részesült és így merev álláspontja csak sejtethető maradt.

Az ülés 9 órakor ért véget.

rabja ma is 7 pfennig s az idegen, ha leereszkedik, hogy ezen kis korcsmába bemegy, nem csak gyomra szempontjából nem bánja meg ezen eltérését a mindennapi szokástól, hanem nem győz új meg új adagokat utánna rendelni és még morális vigaszt is nyer ezen kirugasért a hámból, mert nemcsak Haus Sachs költő, Vischer Péter szoboröntő, Kraft Ádám szobrász, Dürer Albert festő és rajzoló eredeti sörös korsóit találja meg, a melyekkel az eltüntetett kolbászkákat locsolták, hanem Carmen Sylva sajátkezű aláírásával ellátott nagy arcképét is megtalálja „Dem Bratwurstglöcklein“ ajánló felirattal és így rehabilitáltan távozhatik a kis lebujsból.

Este a város közönségét kívánván látni, a kertekkel szegélyezett köruton épült szép nagy új színházban újabb családás ért a közönséget illetőleg, mert igen közönséges benyomást tett, hogy a nők között a szép ritkaság számba megy, hogy elég izléstelenül öltöznek és gyöngyö-játékokat nagyon tudnak élvezni. — Önként tolu fel az a kérdés, hogy miből ered tehát az a kétségtelen superioritásuk a jólét, az ipar kereskedelem, közigazgatás terén? Abban, hogy a törvényt tisztelik, összetartanak és szivós kitartással haladnak megkezdett utjukon. Az igaz, hogy török, tatár évszázadokon át nem pusztították őket. — De hála Istennek, most már minket sem pusztítanak többé. Elérkezett tehát az idő, hogy fentirt jó tulajdonságok terén mi is versenybe álljunk a némettel. Ellenestben a hatalmas versenyt kiállani nem fogjuk.

A közigazgatási bizottság.

Pénteken délelőtt 11 órakor a közigazgatási bizottság tartott ülést dr. Balla Aladár főispán elnöke alatt a városi tanács-termében. Az ülésen résztvettek: Popp György pénzügyigazgató, Stankovits főmérnök és Faragó János tanfelügyelő; továbbá Demetrovits Vladimir polgármester, Marczkovich Imre főjegyző, Ertl Ignác, Japavicza György tanácsnokok, Jahn Róbert alszámvevő, Ofner Mór t. főorvos; Karácsonyi kir. alügyész; Adamovich István, Balla Árpád, Bradvarovits Koszta, Bruck Ferenc, Herger Ágoston, Lusztig Nándor dr., Szlezák Lajos dr. Tomics Jása és Lákits aljegyző.

Az ülésben Popp pénzügyigazgató tette meg jelentését, majd a tanfelügyelő. Ez utóbbi jelentéséből kitűnt, hogy a miniszter elrendelte, miszerint a szorb iskolákon az iskola jellegének megjelölése céljából görög keleti szerb hitfelekezeti iskola legyen. Továbbá, hogy a miniszter rendelete szerint az új népoktatási törvény életbeléptetése után minden 4 elemi iskolát végzett magyar állampolgár az államnyelvet írni és olvasni tudja.

Különösen jelentőségteljes volt a bizottsági ülés az a része, melyben Jahn Róbert dr. terjesztette elő az Ujvidéken lakó állami tisztviselők kérvényét magasabb lakbérössztályba sorozás iránt. Az előadó azt javasolta, hogy pártfogó felirattal terjesszék fel a méltatlanul sujtott állami tisztviselők kérvényét. Balla főispán bejelent, hogy ő ezen memorandum eredetijét személyesen adta át *Désy* államtitkárnak, ki amonnan a tényállás megismertetése után megígérte, hogy külön biztost fog leküldeni, hogy a tisztviselők által gyűjtött adatok valódiságáról meggyőződést szerezzenek. Azért már most kéri a pénzügyigazgatót, az igazság barátját, hogy ezeknek az ujvidéki tisztviselőknek jogos kívánságát teljesíteni segítse elő mert hiszen a pénzügyigazgató maga is bizonyára tisztában van azzal, hogy ha Zombor a harmadik lakbérössztályba kerülhetett, akkor Ujvidék legalább is a másodikat érdemli meg. Popp pénzügyigazgató a sérelmes miniszteri döntés okaiul a háztulajdonosokat említi, akik kevesebb házbért vallanak be, mint amennyit tényleg kaptak. Ő úgy is elismeri, hogy Ujvidék legalább is olyan lakbérössztályt érdemel meg, mint Zombor. Utána az előadó javaslatát egyhangulag a pénzügyigazgatónak külön kikért hozzájárulásával — elfogadták. Majd a közigazgatási bizottság albizottságait alakították meg.

Tanítóink ünnepe.

Lélekemelő ünnepélyességgel folyt le az ujvidéki tanítók *Szöjd*-tanfolyamának befejezése a mult számunkban is jelzett vasárnapi kiállítás keretében, amely kiállítást városunk közönségének ezrei látogatták meg, akik a tanfolyamon készített agyag-, papir- és fakészítmények roppant gazdagsága, azoknak pontos és a legmagasabb műizlést is kielégítő csinosasága felől győződtek meg.

A kiállításon a kalauzolás a tanfolyamjvezetőjének, Apró Györgynek rendezősége mellett a résztvevő összes tanférfiak és tanító urhölgyek eszközölték, kiknek fűrgő csapata minden látogatónak a legnagyobb készséggel és szakzséruességgel adta meg a kívánt tájékozást. A leggazdagabb változatokban, természetű utáztatokban állott előtűnk az állat- és növényvilág mindazon része, ami a magyar gyermeknek szemlélet- és ismeretkörébe eshetik abból, s ami az ő lelki fejlődéséhez, izléséhez, ne-

mesítéséhez, valóban egész emberré tételéhez szükséges a nevelésben.

Nem alacsonyabb nívón állott azonban a papirmunkák csoportja sem. A legegyszerűbb hajtogatási gyakorlatokon kezdve megismertük ott a karton-, a keménylemezes és az ezekkel járó kivágási, szegélyezési, bélelési, borítási munkálatok oly képzelhetetlen sorozatát, melynél csak tanerőnk lángoló ügyszeretete gazdagabb. A megelégedés és öröm érzetével tölt el a látogató közönség lelke, midőn a bemutatott tárgyak mivolta és azoknak a tanításban leendő fölhasználási módja iránt nyújtott magyarázatokból értesült, hogy a magyar gyermek az iskolában ezután mellőzi a méréstani, a fizikai ismeretek *száraz bemegoldását*, hanem azokat az ily tárgyak készítése, praktikus fölhasználási módja által mintegy önmagából fejti ki önmaga számára, amely mód a legbiztosabb leendő boldogulásához, de képesít arra is, hogy az általa készíthető diszesebb tárgyak előállítását által önmagának és hozzátartozóinak lelki örömet, gyönyört szerezhet és megtanulja a saját és más munkáját meg is becsülni.

Ép ily élvezetes és tanulságos volt a kiállításnak faosztálya is. Ott láttuk azt, hogy a már 8—10 éves gyermekek által elkészíthető legegyszerűbb tárgyak megalkotásai mint változhatnak át a folytonos és szakavatott vezeték által a 12—15 éves gyermek kezében is a gazdaságra fontos és hasznos tárgyak utjaivá. Láttuk a legegyszerűbb fűrészelési gyakorlatok és mindennapon használatos szereszközök és mérőeszközök igénybevételeivel készített tárgyak mellett a szerkesztés és kivitel nehezebb formáit feltűntető fokozatos haladást is, amely által nemcsak a gyermek testi és lelki erőinek egyenletes fejlesztése, hanem arra leendő képesítése is céloztatik, hogy a köznapi életben, saját erőire támaszkodva, megalakíthasson kicsiny gazdaságában szükségelt tárgyakat is. Megismertük itt az iskolai famunkálatok végzésénél ugyszólván az e célra egyedül alkalmas és gyalupaddá pár pillanat alatt átalakítható *iskolai padot*, a kisebb fatárgyak kidolgozásánál majdnem mellőzhetetlen *amerikai vonókést*, stb.

A tanfolyam befejezési ünnepének főpontja azon beszéd volt, melyet *Guttenberg Pál*, a Kézimunkára nevelő orsz. Egyesület igazgatója tartott, ki a Szöjd-ügy országos szervezésében halhatatlan érdemeket szerzett. Beszédében vázolván a mai népiszkola helyzetét a multtal és jövővel szemben, arra utalt, hogy a mai népiskolának a multból meg kell tartania elsősorban a *valláskerölcsi célt*, mint amelynek évesre-des ápolása fejlesztette a mai iskolát; de megtartandó a *nemzeti cél* is, mely a kialakulásban hatalmas támogatója volt amannak a önállóítani iparkodik azt minden nemzetközi befolyástól. Harmadsorban mint új célra mutatott arra, hogy a mai és jövőendő népiskolának a politikai nevelést is szolgálnia kell, valamint el kell tekintenie ama szokásától, miszerint az egyénenkénti nevelést, mint főcélú tűzné zászlajára, hanem számolnia kell a csoportnevelés eszméjével, ami annak tudására vezet, hogy csak úgy válik az egyes egyén önmaga és a köz hasznára, ha hivatásszerű életkörüit embertársai önzetlen szollgáatára igyekszik bötölteni.

E célt szolgálja a késimuka-tanítás ügye, mely a csoporttanítás elvei alapján a gyakorlati foglalkozásból magából leszűrt és így elpusztíthatatlan ismeretek szerzésére annak belátására vezet az iskolai egyedet, a leendő társadalmi embert, hogy csak a vállvetett lelki-ismertes munkálkodás, az élethivatás ünodaadó

betöltése által válhatik úgy önmagának, mint embertársainak, nemzetének valódi hasznára, boldogulására. Ezt pedig a késimunkára való nevelés teszi, amelyből vegye ki részét a társadalom minden tényezője, s akkor elérjük azt a magas nivót, melyen a nagy és hatalmas kulturnemzetek ez idő szerint vezetőként szerepelnek.

Beszéde közben megérkezvén Dr. Demetrovits polgármester, Guttenberg igazgató üdvözlötte, őt a köszönetét, háláját fejezte ki előtte elsősorban Dr. Balla Aladár főispán iránt az ő szülővárosa érdekeinek mindenoldalú meleg felkarolásáért, majd elismerését fejezte ki, a tanfolyam buzgó szakavatott vezetőjének, Apró György tanítónak.

A beszéd befejeztével Dr. Demetrovits polgármester vázolta a tanfolyam létesítésének történetét, arra utalt, hogy Ujvidék közönsége sohasem márkózott el a szép, a jó és a hasafiasan nemes ügyek pártolása elől. Ez érzelmei vezették őt is, mint a város első tisztviselőjét a jelen tanítói tanfolyam anyagi eszközeinek előteremtésében is számitásában nem csalatkozott, reményei beváltak, a tantestületek versenyeztek a nemzeti kultúra vívmányainak hazánk e végvidékén leendő meghonosításában. Ismerte a város közönsége szívének lüktető erőt és számolva a rendelkezésére álló anyagi eszközökkel, igéri, hogy Ujvidék közönsége hűen kitart jónak ismert tradíciói, gyermekeinek vallásos, hasafias és gyakorlati irányu nevelése mellett.

A befejező ünnepély alkalmából üdvözlő sürgöny menesztetett gróf Apponyi Albert vall. és közokt.-ügyminiszterhez és a hazai tanügy irányításában vele együtt munkálkodó államférfiainkhoz.

Helyénvalónak tartjuk névszerint felsorolni azon tanférfiainkat és urhölgyeinket, kik a tanfolyamot bevégezték és az általuk elszakított munkálati ágak szerint képesítő oklevelet nyertek, és pedig:

A gyalupad-munkákban: Ádám Jenő, Várady Kálmán, Kovács János kir. k. főgim. tanárok.

Gyalupad- és papírmunkák: Dvorcsák Ferenc, áll. polg. leányiskolai tanár.

Agyag- és papiromunkákban: Baumgartner Hermin, Ertl Matild, Gódor Kornélia, Havranek Olga, Heller Margit, Léh Mária, Ligeti Piroška, Mészáros W. Berta, Pavkovity Evica, Resch Emilia, Szabó Éva, Szalkay Juliska, Zapomil Ida tanítónők, Kiss Mária Szilvia, Mészáros Mária Enfémia, Molnár Mária Konstancia, Müller Mária Emilia, Peich Mária Polyxéna, Péter Mária Luiza, Toth Mária Bernadetta zárdaisk. tanítónők, Rohonyi Margit, Székely Salamon el. isk. igazgató, Boros Mihály, Grbity Gábor, Gutsohn Adolf el. isk. tanítók.

Az agyag-, papiros- és gyalupadmunkákban: Berenc Mihály, Faust József, Léh Jakab, Münster Vilmos r. k., Rákics Milán, Ruzsics Dusan g. kel., Gubás Emil g. kat. és Száras Ferenc ref. el. isk. tanítók.

HIREK.

Személyi hír. Balla Aladár főispán szombaton a reggeli gyorsal néhány napra hivatalos ügyekben Budapestre utazott.

Messina. A délolaszországi szerencsétlenek felsegélyezésére febr. hó 1-én a Grand Hotel Mayer Vigadó-jában rendezendő táncal egybekötött hangversenyre az előkészületek már majdnem mind megtétek, hogy ezen estély mind anyagi, mind erkölcsi tekintetben nagy sikert arasson. A fővárosból felkért művésznők és művészek közül eddig Somló Ilonka, Nyárai Antal, Vendrey Ferenc már értesítették a polgármestert, hogy a hangversenyen közre fognak működni. Azokat az urnókat, kiket a bálanyai tisztséget elvállalására kértek fel, már értesítve lettek és majdnem kivétel nélkül mind tisztségek elfogadták. A rendező bizottságot Demetrovits dr. polgármester vasárnap délelőtt 11 órára a városház nagytermébe ülésbe hívta össze, hogy a szükséges intézkedésekről megbeszéléseket folytassanak. A hirdetések ezen a héten jelennek meg, ugyancsak e hét végére küldetnek szét a meghívók.

A hadtestparancsnok köszönete. A budapesti hadtestparancsnok f. január 11. kelettel a következő meglehangu leiratban köszönte meg Dr. Balla Aladár főispánunknak a Boszniában és Hercegovinában állomásozó katonáink javára eszközölt karácsonyi adományok gyűjtése körüli fáradozásait: „Van szerencsém azon magasztos fáradozásáért, amelyet Méltóságod a Boszniában és Hercegovinában levő katonák részére szóló bőkezű adományok gyűjtésében kifejtett, legforróbb köszönetemet kifejezni. Az adományok rendeltetési helyükre juttattak.

Ujévi üdvözlés a polgármesternél. Szerb ujév napján e hó 14-én a vár. tisztviselők r. 9 órakor teljes számban jelentek meg a polgármester előtt, kit nevükben Profuma Béla alpolgármester magas szárnyalású és költői lendületű beszédben üdvözölt, egyrészt a hála és szeretet érzelmeit tolmácsolva, melyek a tisztviselők minden egyes tagját eltöltik, másrészt a polgármesternek úgy hivatalban mint hivatalon kívül páratlan jóindulatát megköszönve, minden erőjüktől telhető támogatásukat igéri és Isten áldását, egészséget, boldogságot kíván, hogy a megoldásra váró nagy munkák a város jólétére sikerrel létesüljenek. Dr. Demetrovits polgármester szívből köszöni a jó kívánságokat, tiszteletük és szeretetük megnyilvánulását és hasonló érzelmeikkel eltelve, családjaikkal együtt minden egyesnek a legjobb egészséget, anyagi gondoktól mentességet kívánja. Nemcsak nagy öröme, de megelégedésére is szolgál tisztelgésük, mert szeretetük nyilvánítását a támogatás, közös munka zálogának tekinti. Igéri, hogy részéről az erély- és igazsággal a méltányosság fog párosulni mindig és jogos, igazságos érdekeiket támogatni, védeni fogja. Bizalmat, jóindulatot és őszinte ambícióval járó támogatást kér a jövőre is. A tisztviselők lelkesen éljenek és a polgármesterhez ragaszkodó szeretetben erősödvé, távoztak. De nemcsak a tisztviselők, hanem egyletek és nagysámu egyesek is megjelentek a közszeretű polgármester üdvözlésére.

Készül a villamos. A villamos vasut előmunkálatai már megkezdődtek. A kereskedelmiügyi miniszter most értesítette a várost,

hogy az építendő városi villamos vasut közizgatási bejárás e hó 26-án lesz megtartva, melyben a miniszter Naldszy Lajos min. osztálytanácsost küldte ki.

Felültetett fővárosi hírlapok. Egyes fővárosi hírlapok tudósítói, valószínűleg, hogy üres zsebjeiket akármilyen módon is egy kis jövedelemmel megtöltsék, a héten ismét egy szenzációs, de elejétől végig hazug hírrel szolgáltak megbízóiknak. Több fővárosi lap keddi számának közlése szerint ugyanis „az ujvidéki 6. gyalogezred három katonája: Sztojkov Milán káplár, Nenadov Jócó és Bugarszky Dániel; közlegények ezredüktől megszöktek. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy a szökevényeket Verica Milon szerb asszony látta el hamis utlevéllel és áruhával. A katonák Szerbiába szöktek.“ Illetékes helyeken azonnal érdeklődtünk a hír valósága iránt, de mint meggyőződöttünk az egész közleményből egy szó sem igaz.

A Tabitha estélye. Az ág. hitv. evang. „Tabitha“ nőegylet február hó 6-án a Mayer szálló vigadó-jában, „Nemzetközi népviseleti füzérkét“ rendez.

Színházi hír. A most befejezett utolsó szini előadásokon, szerdán és csütörtökön igen kevésszámu közönség előtt folyt le. Péntek a „Szerencsemalac“ előadásán Mihályi vendégszereplése miatt nagyszámu közönség élvezte Mihályi csodás énekét és játékát, de elismeréssel jutalmazta Barna Manci énekét s játékát is, valamint Pataky sikerült alakításait.

„Eltűnt“. Komisz viccet engedett meg magának az, aki multkor felültette a budapesti rendőrséget. A napilapok rövid rendőri hírei között láttuk, hogy Lehrer Vilmos építész-mérnök jelölt „eltűnt“ már december elején. Tudtunkkal Lehrer Vilmos karácsonyi szünelidejét itt Ujvidéken lakó édes anyja házában töltötte és már akkor nem volt kedve „eltűnni“. És amint most szerkesztőnkhez intézett sorából látjuk, jó egészségben él Budapesten és még mindig nem „tűnedez“ el. Inkább csak tűnődik azon, kinek köszönheti, hogy azokban az obskurus hírekben az ő neve is szerepelt.

Drága foglyok. A közizgatási bizottság pénteken megtartott ülésében száraz aktákból Naldics András utazó szomorú históriáját bogozta ki a pénzügyizgató. Szól pedig a szo-

Szamárköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsió használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt **táperjeje** is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

2-4 Kapható minden gyógytárban.

BOGDÁNY

ÉS TÁRSA

UJVIDÉK,
Tökölly Imre-utca 11. sz.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezetékek, csatornázás és világítás berendező vállalat. Telefon 219.

Főtelep: Budapest, VI., Dálnok-utca 12. Telefon (Interurban) 988.

moru ének két foglyról, melyet a tavaszi levegőben, májusban Kishegyesen lőtt le a történelem bányászta. Lelőtte a madarakat. Észrevették. Májusban nem szabad foglyot löni. Elvették tőle a puskát, és a két foglyot. Ráadásul elmarasztalták 100 korona pénzbüntetésben és 20 korona kártérítésben. Eddig tehát 120 koronába került volna a két másvilágba küldött fogoly Nádics Andrásnak, ha — finác nem volna a világon. Dehát ezek is mutatkoznak. Van-e fegyverviselési engedélye? A minimális büntetés 60 korona. Van-e vadászati engedélye? Nincs. Ezért meg két korona a minimális büntetés. Szóval ez a vadászati kirándulás 182 koronába, egy fegyverbe és — 3 fogolyba került. A két foglyot sem fogyaszthatta el. A közigazgatási bizottság helyben hagyta az ítéletet.

Mogbilás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dr. Margalits Ede budapesti tudományegyetemi ny. tanárt az újvidéki g. kel. szeb főgimnáziumhoz az 1908/9. tanévre az állami főfelügyelői jog gyakorlásával bizta meg.

Inasok harca. Sztankov Tósa kereskedőtanonc és Lezecsev György cipésztanonc kedden este a Kossuth Lajos utcában valami felett összeszóvalkoztak és ebből kifolyólag parás verekedést rendeztek, miközben Sztankov Tósa bicskáját is előrántotta és azszal Lezecsevet hasba szurta.

Anyakönyvi hír. Az újvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 8—15-ig bejelentett születések 23, még pedig 9 fiu, 14 leány; meghalt: 16.

Női ruhaszabási tanfolyam. A budapesti m. kir. technológiai Iparmúzeum Újvidéken női ruhaszabási tanfolyamot rendez, melynek vezetésére a budapesti állami női ipariskolától szaktanitónőt küld ki. A tanfolyam ingyenes. Tanítani fogják ott a szakrajzot kívül a szöveten való szabást, ruhapróbálást és igazítást, továbbá a költségfelszámolást. A tanítást a szaktanitónő tömegesen fél napon át végzi, vagy esti 6—8 vagy 7—9 óráig és vasárnap d. e. 9—12-ig. Ilyenképpen 8 héten át 13 óra — 104 óra lenne. A szaktanitónőt a budapesti állami női ipariskola küldi, a dologi kiadásokat szakegyletünk adja, a hallgatók a rajzszerkeiket maguk veszik. tart A tanfolyam januártól március közepéig. Jelentkezést elfogad az újvidéki keresztény szociális Egyesület varronői szakosztálya. (II. Rákóczi Ferenc u. 4. sz.)

Utazási kedvezmény a budapesti gép és szerszámkiállítás látogatóinak. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a kir. technológiai iparmúzeum helyiségeiben egy kisipari gép és szerszám kiállítást rendeztetett, hogy alkalmuk legyen a kisiparosoknak a termelés tökéletesítésére szükséges modern munkagépeket és szerszámokat működés közben is megismerni. E kiállítás dec 20-án nyílt meg és március 31-ig tart. A keresk. miniszter most közölte a szegedi kereskedelmi és iparkamarával, hogy e kiállítás vidéki iparoslátogatói számára személyvonatokon a II. kocsiosztályon III., a III. osztályban pedig fél III. oszt. jeggyel tehető utazásra adott kedvezményt, mely a h. é. vasutakon is érvényes. E kedvezmény azonban legalább tíz főből álló csoportok (iparosok, iparossegédek és tanoncok, beleértve önállóan iparral foglalkozó, vagy iparossegédek, gyanánt alkalmazott nőket is) együttes utazása esetén vehető igénybe. E csoportos utazásokat az ipartestületek, szervezik és utazási jegyigazolványukat az érdekeltek a szegedi kereskedelmi és iparkamara útján kapják meg. Ott, ahol nincs ipartestület az érdekeltek közvetlenül is fordulhatnak a

kamarához. E kiállítással kapcsolatosan rendez a budapesti technológiai iparmúzeum több ipari tanfolyamot és pedig: 1. galvanizálásból 6 tanfolyamot 6—6 napi időtartammal; 2. elektrómotor kezelő tanfolyamokat ugyanily időtartammal; 3. acetilen és egyéb gázfejlesztési tanfolyamokat 4 napi időtartammal; 4. ezenkívül kitanítja az érdekelteket iparosokat egyes különleges gépek kezelésére. A tanfolyamokra szóló jelentkezéseket az ipartestület és a szegedi kereskedelmi és iparkamara is elfogadja.

Fegyelmi tanítók ellen. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dimics Lázár szilbácsi gör. keleti, továbbá Podradszky Vladimir, Turóczy Endre dunagálosi ág. ev. tanítók ellen a magyar nyelv tanításának elhanyagolása miatt az 1907. é. XXVII. tc. 22. §-a alapján a fegyelmi vizsgálatot elrendelte.

Legfőbb csemege-különlegességek, folytonos újdonságok Wagner testvéreknél Újvidéken.

Mossallno - és „Henneberg”
Radlum - selyem, 135 kor.-tól
Louisine - feljebb, bérmentve
Taffet - és vámentesen.
Minta postafordul-
tával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Társzerkesztő: Zambauer Agoston.

A m. kir. államvasutak MENETRENDJE.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Újvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órákor és délután 1:55 órákor.

Zomborból Újvidékre reggel 3:10 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.

Újvidékről Jitelre reggel 6:54 és délután 5:25 órákor.

Jitelről Újvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órákor.

Újvidékről Óbecsére reggel 4:00, 9:15 és délután 4:56 órákor.

Óbecséről Újvidékre reggel 4:20, 9:45 és délután 3:45 órákor.

Újvidékről Szabadkára reggel 4:27, 7:58 (gyors), 10:42, délután 4:29 (gyors) és 7:22.

Szabadkáról Újvidékre reggel 5:20, 10:30 (gyors), délután 1:22, 4:05 és 6:48 (gyors) órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 4:55, 9:50 (gyors) délután 1:52, 6:37 (gyors) és 11:50 órákor.

Újvidékről Zimonyba reggel 3:48, 8:53, 12:25 (gyors), délután 1:54, 4:23, 8:44 (gyors).

Zimonyból Újvidékre reggel 7:20, 7:48 (gyors), 10:28, délután 3:48 (gyors), 7:02.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor és délután 1:15 órákor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órákor, délután 12:57 és 4:23 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7:10 délután 3:03 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3, 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4:40, 11:45 és délután 1:32 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4:10, 7:20 és délután 1:10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor 10:25, délután 2:02, 6:55 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 3:39, 8:08 (gyors) 11:30 és délután 4:25, 8:56 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4:33, 10:32 délután 1:42 és 7:05 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 5:51, 10:05, délután 3:28 és 7:18 órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 6:15 és 9:44 órákor, délután 1:47, 6:53, 9:10, 11:05 órákor.
Szegedről Szabadkára reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 3:10, 4:55, 6:34, 8:10 órákor.

ELADÓ VENDEGLŐ.

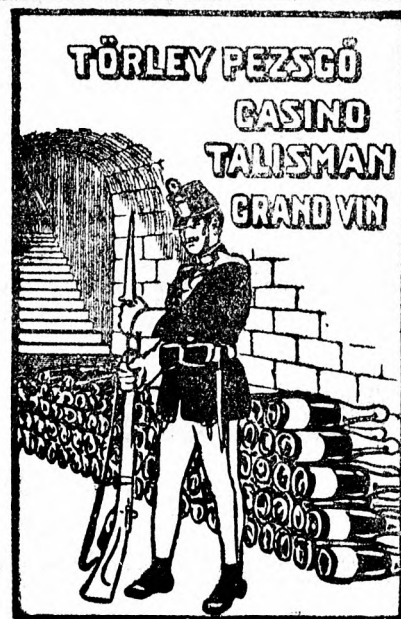
A vasút közelében, a gépműhely mellett levő vendéglő családi körülmények miatt szabad kézből eladó.

A vendéglő áll 2 vendégszoba, lakószoba, konyha, éléskamarából, nagy üvegezett folyosó és pincéből, mely 18 m. hosszú, 6 m. széles, 110 hekt. borkészlettel, továbbá fődött tekepálya s az udvaron 4 lakásból, kettő 2—2 szobával, konyha és éléskamrával, kettő 1—1 szobával, konyhával, éléskamrával és havi 100 k. bért jövedelmező melléképületek.

Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonosnő:

HÉBEL ELISABETHA Bród, a Sz. m.

1—3

Globin
cipőtisztítószer
legszebb

Kérjen határozottan Globin-t.
Fritz Schultz jun. A. G. gyárából.

Sok értéketlen után-
Vigyázz!
Vigyázz!
zatot kínálnak...

fényt adja,
a bőrt puhán és
egészen tartja.

Grand Prix
1904 St. Louisi világgiallítás

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvényél, oszónál és meghűléseknél, bedő-
süléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszereszmél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerüzára az „Arany oroszianhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Arverési hirdetés.

Közhirre tesszük, hogy az összes nálunk lévő, ki nem váltott zálog-tárgyak f. hó 28-án hivatalos közeg közbenjárásával elérveresnek.

Egy két ajtós nagy pénzszekrény ugyanott kapható.

Löwinger Károly és Fla.

1960. végrh. 1908. szám.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. I. 971/4 számú végzése következtében Dr. Tibor Dezső ügyvéd által képviselt Kleinischek József javára 139 k. 25 f. jár. erejéig 1908. évi december hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1130 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 40.000 drb tetőcserép egy ló, egy tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírósnak 1908. V. 2509/3 számú végzése folytán 239 k. 25 f. tőkekövetelés, ennek 1908. évi szept. 22. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltótódijs eddig 126 k. 20 f. biróilag már megállapított költségek erejéig kérem Krauscher Jakab téglagyárában leendő megtartására

1909. január 21-ik napjának d. u. 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elérverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 190. január. hó 6. napján.

Korváth Gusztáv,
kir. bir. végrehajtó.

Hivatalnokok kerestetnek.

Az annabergli Grenzamt

március hó elsejére hat heti időtartamra három magyar hivatalnokot keres, kik részben a német és szerb nyelvet ha nem is teljesen beszélik. — Havi fizetés 100 márka, (120 korona) és az utiköltség megtérítése.

Bővebb felvilágosítással lapunk kiadóhivatala szolgál. 1-2

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy -féle penetefü **cukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.

1. doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

MEGHIVÓ.

Az UJVIDÉKI NÉPBANK mint szövetkezet 1909. évi február hó 7-én délelőtt 10 órakor saját üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca) tartja

II. évi rendes közgyűlését,

melyre az igen tisztelt tagok ezennel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. A zárszámadások előterjesztése.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény feletti határozat.
4. A felügyelő-bizottság kiegészítése.
5. Esetleges indítványok.

6. Két tag választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
- Minden egyes tag, ki a közgyűlésen résztvenni óhajt, köteles üzletrész-könyvecskéjét 1909. évi február hó 5-ig az igazgatónál bemutatni, melynek alapján részére a szavazati jegy kiadatik, mely nélkül a közgyűlésen senki szavazati jogát nem érvényesítheti.

Az Ujvidéki Népbank m. sz. igazgatósága.

Vagyon

MÉRLEG-SZÁMLA.

Teher

		Korona	fillér	Korona	fillér			Korona	fillér	Korona	fillér
Pénztárszámla		1.052	60			Heti részletbefizetés		107.709	—		
Giro-számla		568	71			Betét		69.965	94		
Váltótárca		298.585	57			Perselybetét		4.343	52		
Ingatlan		3.042	14			Heti takarékbetét		1.369	64		
Berendezés	K 7567-95					Visszleszámitolt váltók		118.603	14		
10% leírás	K 756-80	6.811	15			Bélyegilleték		1.260	—		
Folyószámla		3.126	61			Átmeneti kamatok		3.187	—		
Átmeneti kamatok		1.083	90	314.270	68	Nyereség		7.832	44	314.270	68
				314.270	68					314.270	68

Veszteség

VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG-SZÁMLA.

Nyereség

		Korona	fillér	Korona	fillér			Korona	fillér	Korona	fillér
Költségek		1.113	61			Váltókamat		21.031	65		
Tisztí fizetés		4.500	—			Jutalékok		4.554	12		
Visszleszámitolási kamat		6.634	86			Előlegkamat		219	97		
Betét-kamat		3.467	61			Folyószámla-kamat		346	36	26.152	10
Betét-kamatadó		346	78								
Házbér		1.500	—								
Leírás berendezések után		756	80								
Nyereség		7.832	44	26.152	10					26.152	10
				26.152	10						

Abrahám M. s. k.
könyvelő.

Ujvidéken, 1908. december 31-én.

Resch Miklós s. k.
pénztáros.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Kubinyi Károly s. k.

Balassa Henrik s. k.
elnök.

Kron Károly s. k.
vezérigazgató.

Dr. Bruck Benő s. k.

Kohn Gyula József s. k.
Rainer Simon s. k.

Schattlesz Fülöp s. k.
Rösler Albert s. k.

Winkle István s. k.
Stark Károly s. k.

Ezen zárszámadások az „Ujvidéki Népbank” m. sz. alulírt felügyelő-bizottsága által megvizsgálatván s a kezelési könyvekkel összehasonlítván, helyesnek és mindenben egyezőnek találtatott.

Dr. Tamkó Károly s. k.
felügyelő-bizottsági tag.

Niedermayer Gyula s. k.
a felügyelő-bizottság elnöke.

Gillming Károly s. k.
felügyelő-bizottsági tag.

1909.
Az 1909.
ujjonnan é
nagytermé
* PO
a melyre a
meghivatil
A zené
zenekara
K
Számo
3-2
Eg
tanfolyam
keres.
Bővebb
György p
Ujv
Van sz
söget értes
erőátviteli
lyamán me
II. Rákóczi
nyitottunk
áramot igé
üzlethelyis
lyseinek, st
cióra) vona
sekkel dijn
alapján ny
ket saját k
hessük.
Ezen
szives pár
Budap
2-4
Még az
hasz
E
SÓ
mert mi
igazán jó
Óro az
edzi az
mint száj
Kaphat
koronás
Postán
utánvált
KOSM
Ka
3-9

Meghívó.

Az 1909. évi január hó 21-én, az újonnan épült Winkle-féle sörzsarnok nagytermében tartandó

*** POLGÁRI BÁLRA, ***

a melyre a tisztelt polgárság tisztelettel meghívatik.

A zenét a cs. és kir. 70. gy. ezred zenekara szolgáltatja.

Kérdete este 8 órakor.

Számos látogatásért esedezik.

Tisztelettel
Fuchs György
vendéglős.

3-2

Egy kereskedelmi

tanfolyamot végzett leány alkalmazást keres.

Bővebb felvilágosítást ad **Kemp I György** polg. isk. tanár Ujvidék. 3-4

Ujvidéki villamos telep.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a villamos villágítás és erőátviteli áramszolgáltatást az idei nyár folyamán meg fogjuk indítani és hogy Ujvidéken II. Rákóczi Ferenc-u. 50. szám alatt már most nyitottunk irodát azon célból, hogy a villamos áramot igénybe venni szándékozók lakásainak, üzlethelyiségeinek, gyárhelyiségeinek, műhelyeinek, stb. villamos berendezésére (installációra) vonatkozólag tervekkel és költségvetésekkel díjmentesen szolgálhassunk és az ezek alapján nyert megbízás után a berendezéseket saját közlegeinkkel szakszerűen elkészíttessük.

Ezen irodánkat a nagyérdemű közönség szíves pártfogásába ajánljuk.

Budapest, 1909. január havában.

*Részvénytársaság
Villamos és Közlekedési vállalatok
számára.*

2-4

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

**ERŐ
SÓSBORSZESZ,**

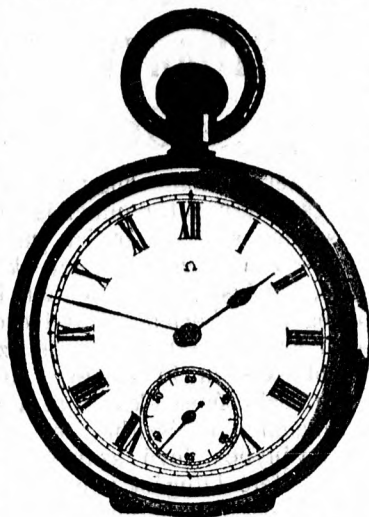
mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háztartási termék lehet. Őre az egészségnak, fertőtlenít, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájvíz, haj- és bőrápolószert.

Szükséges minden háztartásban.
Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánválttal vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS labororium, GYÖR.
Kapható mindenütt.

3-9

Tessék figyelni!

Nem okvetlenül szükséges sokat fizetni egy óráért, hogy jól és pontosan járjon, mert

FISCHER M. mű-órásnál Ujvidéken

II. Rákóczi Ferenc-út 20. szám alatt

Minden óra pontos javítása,

ha valamely része nem hiányzik **90** krajcárba kerül. — Az általam javított óráért **K 1.80** **3 évig jótállok.** — Biztosítom t. megbízóimat, hogy kellő vigyázat mellett órája **igen sokáig jól fog járni.**

UJDONSÁGII

Egy remek szép betűsgyűrű 1.80.

Raktáron tartok igen szép *aranyozott* és valódi amerikai *dublé* női- és férfi ékszereket bámulatos olcsó árért

tisztelettel
Fischer M. mű órás.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 kor., Delaware ezre 100 kor.

Cim:

Szigyártó NAGY MIHÁLY

Felsősegéd, Somogy megye.

3-16

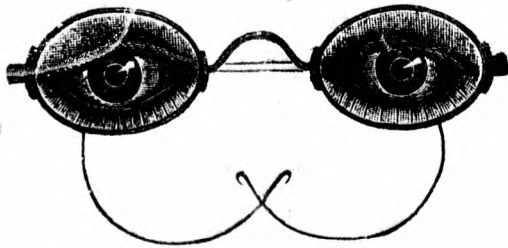
LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA
AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

**MILLENNIUM
TELEP
NAGYŐSZ
TORONTÁL M.**

TERJEDELMÉ 500 KAT. HOLD
KÉSZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

Lakodalmi és alkalmi ajándékok
legolcsóbb bevásárlási forrása

KRAUSZ SAMU

órász-, ékszerész- és látszerész
UJVIDÉK, Ferencz József (16)-tér 3.
az „Erzsébet” szálloda mellett.

órák-, ékszerek arany és ezüst áru, ugyancsak Argentor-esüst és Chinaozüst áruk a legszebb kivitelben és a legolcsóbb árak mellett.

Szemüvegek és orrcsüptetők és valódi Rathenowli kristály üveggel jótállás mellett.

Előkészítő tanfolyam
az
egyéves önkéntességre
képesítő vizsgálatra.

Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 30. szám.

Az 1889. VI. t.-c. 25. §. o) pontja értelmében minden ifju, bármily előképzettségű és foglalkozású is, mint **egyéves önkéntes** tehet elogat katonai kötelezettségének, ha egy ezen célra kirendelt bizottság előtt a képesítő vizsgát sikerrel leteszi.

A vezetősem alatt álló tanfolyam, mely **f. év január** havában nyílik meg, módot nyújt arra, hogy ezen vizsgára bármely ifju elkészülhessen. Jelentkezőket **f. hó 20-ig** elfogad s bővebb felvilágosítással (személyesen az irodai órák alatt **10-12-ig d. e.**) szolgál.

Herger G. L. Tihamér,
a tanfolyam vezetője.

8-8

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 23. szám.

a Központi Hitelintézettel szemben.

Miben a borozóban kizárólag Schwarz József ur legkiválóbb saját termesztésű borai, saját főzésű bortörkölye és szilvoriumi Kamenicán a Paraga hogyan főkő 20 holdas szőlőjéből poharankint és zárt palackokban mersékelten árakon kerülnek kimerésre.

Megrendelések herdókban 50 literől feljebb Schwarz Testvérek c. Irodájában Háltér 12. sz. alatt felvételnek.

Az étkezésben lehet jó és olcsó ételket kapni. 3-52

Egy kitűnő állapotban levő
grammophon

18 elsőrendű lemezzel
szabad kézből olcsón eladó.

Petőfi-utca 19. szám.

Egy legmodernebben

ujjonnan épült családi ház, igen előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 2-4

Legjobb minőségű

„HARISNYÁK”

olcsó árak mellett, házilag kötöttnek szabadalmazott kötőgépekben. Cim:

özv. RIPP IGNÁCNÉ

Ujvidék, Petőfi-utca 45,

Javitások elfogadtatnak.

Villanyvilágítás városunkban!

A „nagyérdemű közönség” figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy **villamvilágítási** és erő átviteli berendezések, továbbá a meglévő gáz vagy petroleumvilágító testeknek villamvilágításra leendő átalakítását a legpontosabban és **szakszerűen jutányos árban és kedvező fizetési feltételek mellett** eszközölöm. — Költségvetés és tervekkel **díjmentesen** szívesen szolgálak.

A n. é. közönség érdekében áll, hogy mielőtt a berendezés kiadásáról határozná, tőlem költségvetést kérjen, miáltal esetleg nagyobb összeget takaríthat meg.

Hosszu évi tapasztalataim és az eddig elkészített nagyobb munkáimra hivatkozva, továbbá cégem jó hírneve, elég biztosíték arra, hogy minden igénynek meg tudok felelni. Szükségesnek tartom a n. é. közönséggel tudatni, hogy a villamvilágítást bármely szakember elkészítheti és ha a berendezés a **magyar mérnök és építész egyesülete** érvényben lévő szabványainak megfelel, ugy a telep, illetve a **villamos társaság** semmiféle kifogást nem emelhet.

Általam teljesített berendezéseknél jótállok arról, hogy az áramhoz való bekapcsolásnak semmiféle akadálya nem lesz, továbbá hogy csak a jó működés után fogom számlámat betérjeszteni.

Cégemet a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlva és szíves pártfogását kérve teljes tisztelettel

LOKER VILMOS

Távbeszélő sz. 229.

Lát- és műszerész. s villamberendezési vállalata.
Kossuth Lajos (Fő-utca) 22.

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főter, saját ház Pazar berendezés, látványosság. Telefon 105.

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, csemege-, sajt, saját termeszt. borok, valódi szerémi szilvoriium kereskedés.

Bel- és külföldi borok.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservok
Vadak
Hízlalt szárnyas
Finom felvágott és hús-
neműek.

Legfinomabb teák.

Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézeskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Önközött gyümölcs.

Töltött francia
Dinnye
Magyar és francia penegök
Kassai s prágai sodar
Angol husos szalonna
Füstölt lasac
Óriás kelet-tengeri hering.

Össomák és jourok részére hideg plattnik és halak diszes elkészítését elvállaljuk.
Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen osomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árlap ingyen és bérmentve.

Orvosilag ajánlva!

Igyék naponta

DUPLA

MALÁTASÖRT

sz. István védjeggyel.

A kőbányai Polgári Sörfözde gyártmánya.

Mindenütt a legnagyobb kitüntetésekkel elismerve.

Kimérése poharankint az ujonnan megnyit

GAMBRINUS sörcsarnokban Vasember-palota.

Ugyanitt legfinomabb világos KIRÁLYSÖR is kiméretik.

Kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás, kellemes helyiség.